

Lastige leerlingen (II)

Steeds meer kinderen en jongeren gebruiken het geneesmiddel Ritalin.¹ In tien jaar tijd is hun aantal verviervoudigd. Deze amfetamineachtige drug wordt voorgeschreven tegen hyperactiviteit (ADHD) en tekortschietend concentratievermogen (ADD). In 2014 luidde de Gezondheidsraad de alarmbel.² Men wijt het groeiend gebruik aan de toenemende prestatiedruk en aan slinkende tolerantie van afwijkend gedrag. Inmiddels is er een breed gedragen actieprogramma opgesteld om criteria voor gepaste zorg te ontwikkelen en ingang te doen vinden.³ Gezien de risico's die met het medicijn verbonden zijn (bijwerkingen en onzekerheid over effecten op langere termijn) moet lichtvaardige medicalisering worden tegengegaan.

Januari 2016 zetten ook de onderzoeksjournalisten van het NCRV-programma De Monitor dit thema op de agenda.⁴ Naar aanleiding daarvan heeft de staatssecretaris van Volksgezondheid Kamervragen van D66 beantwoord (4/2/2016).⁵ Maar ondertussen brachten de tv-journalisten bovendien de rol van scholen in beeld: ouders worden onder druk gezet om leerlingen die hyperactief of impulsief gedrag vertonen, met pillen te sederen en hun concentratievermogen te vergroten. Makkelijk zat: u gaat gewoon naar de huisarts en vraagt hem om een receptje voor Ritalin.

De school voedt hiermee de prestatiedruk waaraan vele ouders lijden: als je werkelijk iets om je kind geeft, moet je zorgen dat hij of zij prestatiebevorderende pillen krijgt! Maar tegelijkertijd is ook de school zelf aan prestatiedruk onderhevig: wij worden door de Onderwijsinspectie afgerekend op onze onderwijsrendementen, maar dan verwachten we van de ouders ook dat zij van hun kant ál het mogelijke doen om hun kinderen te laten presteren. Bovendien wordt van ons verwacht dat wij Passend Onderwijs bieden en de kinderen niet te gauw naar het speciaal onderwijs doorverwijzen, maar dan verwachten we ook van de ouders dat hun kinderen zich naar vermogen aanpassen en dat afwijkend gedrag dus zo mogelijk met pillen bestreden wordt.

In een recente Monitoruitzending (20/3/2016) kwamen verontruste ouders volop aan het woord: gaan scholen hier hun boekje niet te buiten?⁶ Dat leverde opnieuw Kamervragen op, ditmaal van VVD en SP.⁷ Ontaardt passend onderwijs langzamerhand in pseudo-passende medicatie? Zouden minder volle klassen niet een passender oplossing zijn? Maar misschien moeten ook andere vragen worden opgeworpen:

- zou men leerlingen meer bij de les kunnen houden als men het onderwijs sterker differentieert, dus als men het onderwijs beter afstemt op het leerproces en leertempo van de individuele leerling?
- in hoeverre zou men ongedurigheid en gebrek aan concentratievermogen kunnen verhelpen door leerlingen niet te verplichten de hele schooldag stil te zitten en door het taakgerichte continuooster te onderbreken met rustpauzes, beweeglijke intermezzo's en andersoortige activiteiten?
- of raken leerlingen ongedurig en ongeïnteresseerd doordat het serviceniveau op school achterblijft bij het digitale serviceniveau dat ze buiten schooltijd op hun laptop en smartphone gewend zijn?
- of worden de problemen daarentegen veroorzaakt door de buitenschoolse tijdbesteding van leerlingen: te weinig slaap? te weinig beweging? uitgeput door de vele uren die ze thuis achter de laptop doorbrengen en door hun obsessie met de smartphone?

Wes Holleman

weblog onderwijs 6-4-2016

<http://www.onderwijsethiek.nl>

---

¹ <https://www.nhg.org/standaarden/samenvatting/adhd-bij-kinderen> (2014). Zie ook: M. Louter (2007), Geschiedenis van Ritalin: pillen voor moderne kinderen. *Psy (Tijdschrift over geestelijke gezondheid en verslaving)*, 11:11, p. 28-30. URL: http://adhd-medicatie.nl/Geschiedenis_Ritalin.pdf

² <https://www.gezondheidsraad.nl/nl/taak-werkwijze/werkterrein/optimale-gezondheidszorg/adhd-medicatie-en-maatschappij> (juli 2014)

³ <https://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2015/11/Gezamenlijk-plan-van-aanpak-gepaste-zorg-voor-kinderen-met-druk-en-impulsief-gedrag-en-aandachtsproblemen.pdf> (nov. 2015)

⁴ <http://demonitor.ncrv.nl/de-adhd-epidemie>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/kamerstukken/2016/02/04/beantwoording-kamervragen-over-de-adhd-epidemie>

⁶ <http://tvblik.nl/de-monitor/20-maart-2016>

⁷ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2016Z06140&did=2016D12730> (24/3/2016)
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2016Z06415&did=2016D13318> (30/3/2016)